

jače snage. Pri ovome je uzeta u obzir ovdašnja procena situacije Ia, str. pov. br. 11877 od 4. 12. 44, tačka 4®

K-da GrA »E«, Ia, str. pov. br. 0278
od 31. 12. 44.
(Šmit-Rihberg, gen. maj.)

Tačnost overava
Resegir
gen. št. ppuk.

Dostavljeno:
Ia (FS)
OB/KTB

BR. 189

DIREKTIVA KOMANDANTA GRUPE ARMIIJA »E« OD 31.
DECEMBRA 1944. POTČINJENIM KOMANDAMA KORPUSA
ZA ORGANIZACIJU ODBRANE VIŠEGRADSKOG
MOSTOBRANA¹

STROGO POVERLJIVO

250

KR

8 prim..

Telegram

8. prim.

K-di LXXXXI AK
K-di V SS-brd. AK
K-di XXI brd. AK

Sadržaj: direktiva za izgradnju položaja užeg višegradskog mostobrana.

1) Nakon izvlačenja 104. lov. div. iz dosadašnjeg rejonu borbenih dejstava², sa preostalim snagama LXXXXI AK treba

⁶ To je procena situacije K-de Grupe armija »E« od 4. decembra 1944, upućena k'tu Jugoistoka, s prediogom o skraćivanju fronta od Zvornika do Dunava, s tim da se, posle povlačenja poslednjih nemačkih jedinica preko Drine, linija fronta proteže pravcem Daniilovgrad — Konjic — Sarajevo — Podromanija — Zvornik (AVII, NAV-T-311, r. 184, s. 787—9).

¹ Snimak overenog telegrama (pisanog na mašini) u AVII, NAV-T-311, r. 185, s. 279—80.

² Vidi dok. br. 201.

tako izgraditi i držati položaj *šireg višegradskog mostobrana*? da se zagarantuje neometano izvlačenje celokupnih snaga LXXXXI AK od puta »zeleno«, preko putne raskrsnice Dobrun, prema zapadu.

- 2) Nakon izvlačenja LXXXXI AK preko Drine na zapad, odbranu odseka *srednja Drina* ima da organizuje XXI brd. AK (V SS-brd. AK).
- 3) U tu svrhu, komanda LXXXXI AK dovodi u Višegrad 181. pd i potčinjava je od momenta pristizanja komandi XXI brd. AK (V SS-brd. AK). Diviziju prvenstveno prikupiti u širem rejonu Višegrada i u okviru postojećih sredstava ubrzano je dovesti u borbenu gotovost (težište: usavršavanje, zimska oprema).
- 4) XXI brd. AK (V SS-brd. AK) rekognosciranjem će izvideti *protezanje drinskih položaja*. Angažovanje 181. pd, na ovom položaju, treba da bude tako pripremljeno da se za najkraće vreme može posetiti drinski položaj, pre svega na odseku Goražde.
- 5) Pri utvrđivanju protezanja položaja i angažovanja snaga treba imati u vidu:
 - a) Da nakon izvlačenja LXXXXI AK Drinu treba držati sa obe strane Goražda.
 - b) Kod Višegrada nju treba tako braniti na jednom užem mostobranu da se na ponovo uspostavljenoj pruži Sarajevo — Višegrad može prevoziti prvenstveno do Višegrada (nakon potpunog materijalnog napuštanja višegradskog mostobrana, železnički saobraćaj održavati samo još do Mesića).
 - c) Snage treba obimno ešelonirati po dubini, jake pokretne rezerve moraju se držati na raspolaganju za aktivna borbena dejstva, za pokrivanje otvorenih krila i za sigurnost dubine divizijske zone protiv banditskih snaga.
- 6) Snage koje stoje na raspolaganju:

181. pd, uključujući angažovane delove koji se već nalaze u širem višegradskom mostobranu (poslednji tek sa zadatkom šireg mostobrana).

592. Lds. bat,
880. Lds. bat.⁴

³ Mostobran kod Višegrada obezbeđivala je Bobrena grupa »Hart« — »Hardt« (ojačani 359. grenadirski puk 181. pešadijske divizije 91. BAK¹a). Vidi tom IV, kny. 31, dok. br. 105, objašnjenje 9.

⁴ Landeschützenbataillon (880. landesšicen-bataljon)

I (georg.)⁵ /Bergman,⁶ III(d.-k.)⁷/ Bergman, nakon izvlačenja iz šireg višegradskog mostobrana. Ostale snage koje se oslobode iz šireg višegradskog mostobrana treba da se prebace u Sarajevo na raspolaganje GrA »E«.

- 7) Rekognosciranje položaja i dovodenje 181. pd sprovesti u neposrednom dogovoru između komande XXI brd. AK i LXXXXI AK z.b.V.
- 8) Komanda XXI brd. AK (V SS-brd. AK) treba da izvesti što je moguće pre o namerama, linijama položaja, nameravanom angažovanju snaga i planiranom vremenu — (delimični izveštaji!).

L e r⁸, general-pukovnik
K-da GrA »E«, Ia, str. pov. br. 12775
od 31. 12. 1944.

F. d. R.:
Resegir³
gen. št. puk.

Dost.:

Ia	Nafii
Ic	Gen. d. Pi.
OQu	Harko ¹⁰ 314
BvTO	KTB.

⁵ Sto osamdeset prva i 297. peš. divizija imale su u svom sastavu Turkmene, Jermene, Gruzijance i druge nacionalnosti s područja pl. Kavkaza, koji su, kao bivši pripadnici Crvene armije, zavrbovani, dobrovoljno stupili u redove nemačkih jedinica. Takav je bio i ovaj 1. georgijanski, odnosno gruzijski bataljon (vidi AVII, NAV-T-314, r. 663, s. 197).

⁶ Bergmann. To je prezime k-ta puka. Cela rečenica je konfuzno napisana, tako da njen prvi deo: »I (georg.)/Bergman, III (d.-k.)/Bergmann...« verovatno treba da glasi: 1. gruzijski bataljon puka »Bergman«, 3 (n.[emačko]-k.[avkaski]) bataljon puka »Bergman«. Međutim, redakcija za ovu definiciju prevoda nije sigurna.

⁷ deutsche-kaukasische

⁸ Aleksandar. Bio je tada komandant Grupe armija »E«.

" Resseguier

¹⁰ Höherer Artilleriekommandeur (heerer artilerikomander — komandant artiljerije). Broj »314« označava broj artiljerijske komande. Ova komanda je bila najviša artiljerijska komanda u Grupi armija »E«.